

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 22 września 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.46.2023.AO

Pani
Marlena Rajn
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Zawoni

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 1 – 2 sierpnia 2023 r. na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Aleksandra Ogrodnik – inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu oraz Tomasz Borecki – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawoni przy ul. Trzebnickiej 11, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była organizacja systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudniania asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi określonymi w ustawie, w okresie od dnia 1 sierpnia 2022 r. do dnia 1 sierpnia 2023 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawoni pełniła Pani Marlena Rajn odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości mogło być nieprzestrzeganie przepisów prawa oraz niewystarczający nadzór nad realizacją zadań. Nie spowodowały one jednak skutków dla kontrolowanej działalności i ostatecznego wykonania zadań.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 15. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań,

aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez dyrektora GOPS.

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr XXIV/145/2016 Rady Gminy Zawonia z dnia 29 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawoni przyjęto przedmiotowy dokument, w którym wskazano, że GOPS w Zawoni realizuje zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. *(dowód: akta kontroli str. 16)*

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr XLVII/296/2022 Rady Gminy Zawonia z dnia 29 grudnia 2022 r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zawonia na lata 2022-2024. Jako cel główny Programu wskazano *Rozwijanie w Gminie Zawonia systemu wsparcia sprzyjającego prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej*. W dokumencie określono m.in. cele operacyjne, realizatorów i partnerów, działania, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania. Program poprzedzono diagnozą społeczną oraz danymi statystycznymi i demograficznymi gminy.

(dowód: akta kontroli str. 16)

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań*. Zadanie to zostało zrealizowane w dniu 29 marca 2023 r.

(dowód: akta kontroli str. 16)

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny m.in. poprzez przydzielanie asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, co było zgodne z art. 11 ustawy oraz zapewniała współpracę z pracownikami socjalnymi Ośrodka. Realizując zadanie ustawowe ujęte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Zawonia na lata 2022-2024 oraz w myśl art. 10 ust. 3 ustawy, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zapewniano:

I. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne:

Zgodnie z oświadczeniem dyrektora pomoc psychologiczna dla mieszkańców gminy udzielana była w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Ponadto w Zawoni działał „punkt konsultacyjno-terapeutyczny dla osób uzależnionych i do spraw przeciwdziałania przemocy”, czynny we wtorki w godzinach od 9.00 do 17.00. W okresie objętym kontrolą z pomocy punktu skorzystało 10 osób. Porady psychologiczne udzielane były także w ramach programu „Aktywna Integracja w Gminie

Zawonia” na lata 2021-2023. Ze wsparcia psychologicznego skorzystało 35 osób, również w ramach ww. Programu pomocy udzielał terapeuta uzależnień alkoholowych (udzielił on pomocy 8 osobom).

Ponadto dla rodziców i dzieci wsparcie psychologiczne udzielane było w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zawoni w poniedziałki, środy i czwartki w godzinach od 11.15 do 14.45, we wtorki od godziny 9.30 do 16.00 i w piątki od godziny 9.45 do 14.45 (pomocy tej udzielono około 35 osobom) oraz w Szkole Podstawowej w Czeszowie we wtorki i środy od godziny 7.00 do 9.30 oraz w piątki w godzinach od 7.00 do 12.00 (ze wsparcia skorzystało około 30 osób). Na terenie gminy działała także Poradnia Rodzinna przy Parafii Rzymsko – Katolickiej p. w. św. Ap. Bartłomieja i św. Jadwigi w Trzebnicy, świadcząca pomoc w poniedziałki w godzinach od 17.00 do 18.00.

II. Terapie i mediacje:

Z pomocy w formie mediacji skorzystać można było w Sądzie Rejonowym w Trzebnicy. Jednakże z wyjaśnień dyrektora GOPS wynika, że w okresie objętym kontrolą mieszkańcy gminy nie skorzystali z mediacji.

III. Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne:

Z informacji uzyskanych od dyrektora Ośrodka wynika, iż z uwagi na brak zapotrzebowania nie były udzielane usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi. W okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpłynął żaden wniosek w tym zakresie.

IV. Pomoc prawną:

Zgodnie z oświadczeniem dyrektora GOPS mieszkańcy Zawoni mogli korzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej w ramach projektu „Aktywna Integracja w Gminie Zawonia” na lata 2021-2023. Porad prawnych udzielano w Urzędzie Gminy w piątki w godzinach od 8.00 do 12.00.

V. Grupy wsparcia:

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy Zawonia funkcjonowała grupa wsparcia w ramach ww. projektu prowadzona przez terapeutę ds. uzależnień alkoholowych.

(dowód: akta kontroli str. 18-19)

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w GOPS zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny, jednakże jedna z zatrudnionych osób nie świadczyła pracy, gdyż przebywała na urlopie wychowawczym. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, praca asystenta rodziny nie była łączona z pełnieniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była wykonywana. Pracownik nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie

pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym. W okresie objętym kontrolą pracą asystenta rodziny zostało wspartych 9 rodzin. (dowód: akta kontroli str. 17, 32)

W pieczy zastępczej przebywało 15 dzieci z 12 rodzin. Asystent rodziny nie prowadził pracy z ww. rodzinami z powodów: wyjazdu rodziców biologicznych za granicę, odmowy współpracy, lub braku zaangażowania pomimo zobowiązania się do współpracy, nieznanego miejsce zamieszkania rodziców oraz pobytu rodziców w zakładzie karnym.

(dowód: akta kontroli str. 21-22)

Kontrola wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.). Następnie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskował o powyższą formę wsparcia do dyrektora GOPS;
- rodziny pisemnie wyrażały zgodę na współpracę z asystentem rodziny;
- wspieranie rodzin było prowadzone za ich zgodą i z aktywnym udziałem (członkowie rodzin podpisywali dokument *Zasady Współpracy Rodziny z Asystentem Rodziny*);
- zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy, dla rodzin opracowywano plan pracy z rodziną. W planach wskazywano działania, terminy, osobę odpowiedzialną za wykonanie zadania oraz przewidywane efekty;
- zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej kierownikowi jednostki. Analiza akt rodzin wykazała, że asystent terminowo sporządzał ww. dokumenty oraz przekazywał do podpisu i akceptacji dyrektora Ośrodka.

W teczkach rodzin znajdowały się również inne dokumenty wytworzone przez asystenta rodziny, m.in.: *karta pracy asystenta rodziny, sprawozdanie z realizacji działań asystenta rodziny w miesiącu, sprawozdanie 3 – miesięczne z pracy asystenta rodziny w środowisku rodziny*. (dowód: akta kontroli str.33-53)

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających. Dyrektor GOPS poinformował, że Ośrodek podejmował działania celem pozyskania ww. rodzin

(zamieszczono ogłoszenie o naborze na stronie internetowej Ośrodka), jednakże do dnia kontroli nie zgłosiła się żadna rodzina. *(dowód: akta kontroli str. 30)*

W myśl art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, gmina ma obowiązek prowadzić placówkę wsparcia dziennego. Na terenie gminy Zawonia nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego, co stanowi nieprawidłowość. Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem wójta Gminy o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci. *(dowód: akta kontroli str. 19)*

Na dzień kontroli Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu 15 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. *(dowód: akta kontroli str. 23-26)*

Analiza akt osobowych wykazała, iż asystenci rodziny mieli kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy i zatrudnieni byli w oparciu o umowę o pracę. W aktach osobowych jednego asystenta nie stwierdzono dokumentów potwierdzających spełnienie wymogów określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2-3, co stanowi nieprawidłowość.

(dowód: akta kontroli str. 16)

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie, natomiast art. 176 pkt 4 lit. b ustawy stanowi, że Gmina ma je finansować. Z przedstawionej przez dyrektora dokumentacji wynika, że asystent rodziny, który w okresie objętym kontrolą świadczył pracę realizował powyższy wymóg ustawowy.

(dowód: akta kontroli str. 17)

Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny m.in.: „Posiłek w szkole i w domu” czy „Karta Dużej Rodziny”.

(dowód: akta kontroli str. 19-20)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawoni stwierdza się nieprawidłowość:

1. W przypadku jednego asystenta rodziny nie zweryfikowano na etapie jego zatrudniania spełnienia wymogów, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 – 3 ustawy.

Wobec powyższego wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Weryfikować, na etapie zatrudniania asystenta rodziny, spełnienie wymogów określonych w ustawie.

Podstawa prawna: art. 12 ust. 1 pkt 2 – 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.). Proszę w terminie do dnia **31 października 2023 r.** powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zalecenia, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
ZADANIA PUBLICZNEJ
(kierownik komórki do spraw kontroli)

Opadłak
.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

Tomasz Jow
.....
(kontroler)